

**Naročnina**  
Dnevna izdaja  
za kraljevine Jugoslavije  
mesečno 45 Din  
polletno 150 Din  
celoletno 300 Din  
za inozemstvo  
mesečno 40 Din  
polletno 120 Din  
celoletno 240 Din  
za inozemstvo  
mesečno 40 Din  
polletno 120 Din  
celoletno 240 Din

# SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

**Ceneoglasov**  
1 sloj, 100 listov  
maloglasni po 150  
in 20, večji oglaš  
nad 40 mm višine  
po 200 Din, večji  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškem delu  
vrstica po 10 Din  
p. pr. večji g  
naročnik popust  
Izide ob 4 zjutraj  
razen ponedeljka in  
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III  
Rokopis se ne vračaja, neizbrano  
pismo se ne sprejema. Uredništvo  
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

## Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6  
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349  
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb  
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

### Odgovor „Hrvat-katoliku“\*

Pisec, ki se skriva pod lažno firmo »Hrvatska-katolika«, se je v »Novostih« od 2. t. m. sam oglašil, da opraviči svoj naskok na rimskega papeža, njegovega zastopnika in vso katoliško hierarhijo ter katolicizem sploh v Jugoslaviji. Ker ne pove bistveno ničesar, na kar bi mi bodisi njemu samemu bodisi »Novostim«, ki so bile prevzele njegovo zagovornišvo, ne bili že odgovorili, bi lahko njegovo samoapologijo prezrli, da ni v njej ali hote ali ne hote še bolj razkril svojih nagibov in svoje vsekakor uvaževanja in pozornosti vredne mentalitete.

Kakor »Novosti« tako tudi »Hrvat-katolik« sam taji, da bi bil Cerkev in vse, kar je z njo v bistveni zvezi, v celoti napadel. On da je imel pred očmi samo »en del« cerkvenih krogov, da je mislil zadeti samo »neke« tendence, da ni očital protidržavne miselnosti katolicizmu v naši državi vobče, nego da je meril samo na »neke« faktorje in podobno. Spričo tega ponavljamo z vso določnostjo, da pisec govori popolno neresnico, ki se da dokazati iz njegovega prvega članka ne samo po duhu, ampak tudi po besedah. Trdil je namreč, da od lateranskega pakta dalje iz samega Vatikana izhaja preko Slovenije akcija proti konsolidiranju naše države; da je ta akcija našla izraza v papeževi okrožnici o šolski vzgoji, koje namen je bil, da nahuj-ska katoličane v Jugoslaviji na politično katoliško fronto proti sedanjemu stanju; da se je po tej akciji usmeril ves episkopat, ki je po njegovi trditvi nezadovoljen s šolskim zakonom. Vse to je »Hrvat-katolik« končno označil kot akcijo, ki da jo ima podpirati vesoljni katolicizem po vsem svetu, predvsem v nam neprijateljskih državah.

Da se to ne da razlagati nič drugače, potrjuje pisec sam v svojem odgovoru, v katerem istočasno, ko oporeka, da bi bil obdolžen protidržavnega mišljenja in delovanja katolištva v Jugoslaviji sploh, vnovič »umniči« tega vso versko katoliško akcijo v Jugoslaviji. In da bi o tem ne ostalo prav nobene dvoma, apelira »Hrvat-katolik« na koncu ipissimis verbis tako na »hrvatski visoki kler kakor na cerkvene kroge vobče«, da naj to akcijo, ki da more biti po godu samo generalu Sarkotiču, opustijo! Koga je torej pisec izvezel? Ali ni to vnovič generalno osumničenje vsega, kar v Jugoslaviji cerkveno misli in čuti pa posluša poglavarja katoliške Cerkve, papeža, ki je vodja celokupne katoliške akcije po vsem svetu?

»Hrvat-katolik« v svojem zagovoru pravi, da je samo ugotovil fakt, da papež v svoji okrožnici zahteva od katoliških staršev, naj svojih otrok sploh ne pošiljajo v državne akonfesionalne šole; to da je v stvari naperjeno proti naši državni šolski zakonodaji, ki je večkonfesionalna. Mi pa moramo pisca spomniti, da je to okrožnico svetega očeta izrečno spravil v zvezo z lateranskim paktom ter sovražnimi tendencami italijanskega režima proti naši državi. Ker mu pa niti tega ni bilo zadosti, je ta papežev »poziv« direktno vzporedil z »odporom«, ki da ga baže neki jugoslovanski škofje propagirajo; a naposled je Vatikani prav zaradi te okrožnice obdolžil, da »skuša harangirati mirni katoliški svet proti onim dobrinam, ki mu jih država nuja, s ciljem, da se stvari katoliška fronta, navidez verska in cerkvena, v resnici pa s političnim ozadjem«!

Kar pa se stvari same tiče, je papež očitno izdal svojo okrožnico v prvi vrsti z ozirom na znane izjave italijanskega državnega vodje, da ima pravico do mladinske vzgoje izključno država. Drugič papež ne zahteva ničesar novega, ampak samo povdarja vekovni ideal katoliške cerkve glede vzg. To je stališče, ki je uzakojeno v kanonu 1374 cerkvenega prava: »Katoliška deca naj nekatoliških nevtralnih mešanih šol, ki so namreč tudi nekatolikom dostopne, ne obiskuje. Edino krajevni ordinarij sme po navodilih svete stolice odločiti, v katerih okoliščinah in pod katerimi varščinami, ki odstranijo nevarnost verske zmede (odpada), se more tolerirati obisk takih šol.« To so papeži na osnovi katoliškega nauka veskozi povdarjali, odkar so se s cerkvenim razko-

### Dodekanez zahteva svobodo

Vedno večje gibanje beguncev z Dodekaneza za združitev z Grčijo

Atene, 14. febr. AA. Znana organizacija beguncev iz Dodekaneza (grškega otočja v Egejskem morju, ki ga je zasedla Italija) čedalje bolj ojačuje svojo aktivnost za odrešitev Dodekaneza izpod Italije. Ta skupina izdaja tednik, ki se tiska v grščini in francoščini pod naslovom »Dodekanez« ter redno prinaša vse mogoče podatke o življenju na Dodekanezu pod italijanskim režimom. Po informacijah tega lista se lahko reče, da je ravnanje italijanskih oblastev s tamošnjim prebivalstvom nezno. Omenjena organizacija je preko tega lista objavila manifest, v katerem med drugim pravi:

»Že se ustvarja gibanje velikega obsega in jakih sil. Dodekaneska organizacija je pod upravo centralnega odbora, ki ima mnogoštevilne organizacije na Dodekanezu, kakor tudi v Egiptu, na Grškem in v Ameriki. Osrednji odbor razpo-

laga z ogromnimi sredstvi ter s svojimi listi in publikacijami obvešča javnost o položaju. Vse organizacije, vse osebnosti Evrope in Amerike se morejo s pomočjo te organizacije seznaniti s tradicijami in stanjem naroda, ki je oropan sleherne svobode in vsake zakonitosti v svojih željah po zedinjenju z materjo domovino. Mi smo prisiljeni podvzeti vse, kar je mogoče, da podpremo te težnje, prisiljeni smo, da zaradi služka vsakdanjega kruha zapuščamo otok in bežimo v tujino. Tako se otok brez ovir nase-ljuje z italijanskimi priseljenci, ki bodo polagoma Dodekanez osvojili in naposled postali njegovi gospodarji. Dodekaneski narod je pozvan upreti se temu pripravljenemu zločinu, tej nevarnosti, ki preti. On mora s svojo mladostjo, svojo intelektualno in naučno silo vreči s sebe tiranijo!«

### Košutova stranka za podonavsko konfederacijo

Budimpešta, 14. febr. r. Predsednik Košutove stranke dr. Nagy je imel zborovanje, na katerem je govoril o notranjepolitičnem problemu Madjarske ter prišel do zaključka, da se mora Madjarska opozicija zjediniti v borbi proti Bethlenovi reakciji. Za Madjarsko obstoja samo ena rešitev iz sedanjega težkega položaja in to je podonavska konfederacija, katero je hotel ustanoviti že Košut.

To je edina možnost, da se rešijo madjarske manjšine v sosednjih državah. Podonavska konfederacija bi vodila evropske države velik korak naprej k cilju zjedinenja vse Evrope. Nagy je poudarjal, da je on za pravico vseh narodov. Edino tako stališče bo ustvarilo predpogoje za splošni mir. Toda za idejo podonavske konfederacije ni treba pridobiti posamezne vlade, temveč narode.

### Proti preganjanju kristijanov v Rusiji

London, 14. febr. AA. Reuter javlja, da je Baldwin izjavil glede verskega preganjanja v Rusiji, da angleško javno mnenje še nikoli ni bilo tako razburjeno, kot je po poslednjih vesteh o grozodejstvih v Rusiji. Velika Britanija da ne bo nikoli gledala takih preganjanj z indiferenco. Dolžnost Velike Britanije je, da protestira z vsemi silami proti verskemu preganjanju v Rusiji.

ranih in fanatičnih komunistov gospodariti nad stotomilijonsko maso.

Upravičeno je vprašanje, kake posledice bo imela križarska vojna proti cerkvi in religiji vobče. Uničevanje cerkve v Rusiji ruši tudi temelje avtoritete cerkve v svetu sploh. Interesantno je, da gre borba sovjetov predvsem proti katoliški cerkvi. Toda položaj pravoslavne cerkve ni nič lažji ter se je poslabšal posebno, odkar je Carigrad prenehal biti središče balkanskega pravoslavlja.

Proti preganjanju vere v Rusiji so se dvignili ogorčeni glasovi Evrope. Vsem na čelu stoji papež ter anglosaksonska hierarhija. Papežev glas je našel odločen odmev v vsem svetu. Londonski tisk je z zadovoljstvom beležil, da se je poglavar največje duhovne enote stavil v bran ruskih kristijanov. Ta obramba je več ko samo duhovne narave in ne bo ostala brez rezultatov.

### Naša delegacija za carinsko konferenco

Belgrad, 14. febr. r. Danes jutraj je odpotovala preko Zagreba v Zenevo naša delegacija na konferenci o carinskem premirju. Delegaciji načeljuje trgovinski minister Demotrovič. V Zenevi bo zastopal predsednika delegacije naš bernski poslanik dr. Šumenkovič. Člani delegacije so še dr. Pija, inspektor trgovinskega ministrstva, dr. Todorović, univerzitetni profesor kot delegat zunanjega ministrstva ter inspektor Stojković, načelnik poljedelskega ministrstva. Kot eksperta sta odpotovala v Zenevo g. Mohorič iz Ljubljane in g. Bujdič iz Belgrada.

### Zagrebski župan dr. Srkulj v Belgradu

Belgrad, 14. febr. r. Danes je zagrebski župan dr. Srkulj posetil dr. Savčiča ter se z njim razgovarjal podrobno o bodočem kongresu jugoslovanskih mest, ki se vrši od 29. do 31. marca v Belgradu. Nato je posetil upravnika državne Hipotekarne banke g. Djuričevića, v zadevi posojila 18 milijonov dinarjev. Ob 12 en četrt je bil sprejet zagrebski župan pri predsedniku vlade, kateremu je referiral o poslovanju zagrebske mestne občine. Bil je nato sprejet tudi od dr. Drinkovića in Bože Maksimovića. Zvečer se vrne v Zagreb.

lom 16. stoletja začele uvajati mešane šole. Obenem se pa z ozirom na faktične razmere, ki se zaenkrat ne dajo odpraviti, take šole tolerirajo pod pogojem, da je katoliški verouk v duhu cerkve zadostno zasiguran. Če se »Hrvat-katolik« radi te že štiri stoletja stare norme danes razburja, je to za nas le dokaz, da ni njegov namen, če se poslužujemo njegovih besed, nobeden drugi, kakor da iz-zove umetno psihozo, da moti mirno ureditev naših notranjih razmer, ki hvalabogu tako srečno napreduje.

Pisec »Novosti« pa tudi skuša — in to je glavni vzrok, radi česar se nam zdi potrebno, da mu še enkrat odgovorimo — debato zapeljati na čisto nov tir. On govori o nekem »hrvatskem pitanju«, trdeč, da ga nekateri skušajo spojiti s katolicizmom, da se hrvatsvo sili pod vodstvo cerkvenih krogov in da se hrvatski problem komplicuje od izvestne strani z neko katoliško politično akcijo. Mi ničesar ne vemo o kakšnem hrvatskem pitanju in prepuščamo diskusijo o tem »Hrvat-katoliku« in pa tistim, ki jim je o tem kaj znanega. Želimo pa posebi umevno izvedeti dokaze, na podlagi katerih pisec »Novosti« s

tako sigurnostjo trdi, da se to po njegovem zadržilo obstoječe pitanje veže s katoliško akcijo. Dokaz je po »Hrvat-katoliku« — general avstrijski in habsburški, bivši guverner Bosne, gospod Sarkotić, ker je namreč le-ta po neki knjigi, ki je mi nismo čitali, izrazil svoje nezadovoljstvo nad visokim hrvatskim klerom, ker ne veže zadosti katolištva s hrvatsvom. Iz tega sklepa »Hrvat-katolik«, da je neka zveza med poskusom, ustvariti v Jugoslaviji enotno politično katoliško akcijo, in političnim delovanjem ter stališčem bivšega avstrijskega generala, pa se smatra za upravičenega, da jugoslovanske cerkvene kroge pred tem svari! Zato na vprašanje pisca »Novosti« na nas, naj mu jasno in odločno odgovorimo, kaj na to porečemo, jasno in odločno odgovarjamo: da nas je sram, da si upa nekdo po desetih letih našega skupnega državnega življenja javno izreči tako insinuacijo. In tako ga zdaj mi vprašamo, naj jasno in odločno odgovori: Kakšna zveza ob-stoji med katoliškim episkopatom v Jugosla-viji in bivšim guvernerjem Bosne, generalom Sarkotičem?

Cakamo.

### Sofijski protokol podpisan

Sofija, 14. febr. AA. Bolgarska agencija javlja: davi je bil v ministrstvu za zunanje zadeve podpisan protokol o bolgarsko-jugoslovanski konvenciji glede likvidacije dvolastniških posestev in vzdrževanja reda na meji. Protokol so podpisali bolgarski minister zunanjih zadev Burov, jugoslovanski poslanik Nešić, predsednik bolgarske delegacije v komisiji Rastukanov in predsednik jugoslovanske delegacije dr. Jan-kovič. Odredbe konvencije stopijo v veljavo, ko bodo ratifikacijske listine podpisane v Belgradu. Sklenjeni sporazum dobi obvezno moč 10 dni po tem datumu.

Sofija, 14. febr. AA. Kralj Boris je danes sprejel v avdijenci jugoslovansko delegacijo pri-mešani bolgarsko-jugoslovanski komisiji za dvo-lastniška posestva.

### 100 milijonov za zagrebško bolnišnico

Zagreb, 14. februarja. r. Za zgradbo nove zakladne bolnice zagrebških klinik se je v zadnjem času nabrala velika vsota 100 mil-jonov dinarjev. Med drugimi je dalo prosvetno ministrstvo 35 milijonov dinarjev za 5 novih klinik. Na ta način se bodo vrstile mestni obči-ni šole, v katerih prostorih so bile dosedaj namešćene klinike. Za nove zgradbe je dala mestna zagrebška občina 10 milijonov, istotoli-ko je dala poleg darila prosvetnega ministr-stva država, banovina je dala 4 milijone, inva-lidski dom 2 milijona, osrednji urad za zava-rovanje delavcev 5 milijonov kot posojilo. Po-leg tega je treba prišteti med denarne vire prihod lekarne zakladne bolnice, ki prinaša letno 2 milijona dinarjev dohodka. Skupna imovina zakladne bolnice bo znašala 25 mil-jonov in se bo takoj spomladi pričelo z grad-benimi deli.

### Združnje prijateljev Anglie in Amerike

Belgrad, 14. febr. AA. Snoči je imel angleš-ko-jugoslovanski klub zborovanje, na katerem je sklenil, da se vsa angleška in ameriška društva in klubi v naši državi združijo v »Združenje dru-štev prijateljev Velike Britanije in Amerike v Ju-goslaviji«. Posamezni klubi in društva v raznih mestih naše kraljevine bodo obstojali še dalje kot posebne edinice. Na včerajšnji prvi skupščini združenja je bil izvoljen tudi prvi upravni in nadzorni odbor centralnega združenja. Za pred-sednika je bil izvoljen ohridski škof Nikola Veli-mirovič, v odbor pa sta bila izvoljena med dru-gimi naša bivša poslanika v Londonu in Wa-shingtonu Jovan Jovanovič in dr. F. Grubič. V odboru je več univerzitetnih profesorjev, gene-ralov, diplomatskih uradnikov, književnikov, profesorjev in novinarjev.

Zagreb, 14. febr. r. Jutri zjutraj pride z brzovlakom v Zagreb g. Neville Henderson, britanski poslanik na našem dvoru, da se ude-leži občnega zbora društva prijateljev Anglije. Občni zbor se vrši pod častnim predsedstvom dr. Ante Bauerja. Britanski poslanik ostane v Zagrebu tri dni, ker si želi ogledati mesto. Ogledal si bo zagrebske muzeje, umetniško galerijo in gledališče. V nedeljo zvečer se bo vršil raut, ki ga priredi Hrvatsko umetniško društvo Strossmayer.

### Zagrebske vesti

Zagreb, 14. febr. r. Današnji »Obzor« in »Hrvatska Straža« poročata o članku »Sloven-ca«, v katerem se obsoja akcija generala Sarkotića na Dunaju.

Zagreb, 14. febr. r. Glavna skupščina Hr-vatske bogoslovne akademije je sklicana za 26. marca ob 10 dopoldne na dekanatu bogoslovne fakultete v Zagrebu. Skupščino je sklical pred-sednik dr. Franc Barac.

Zagreb, 14. febr. r. Zagrebško delavstvo se trudi že več let za to, da bi se Zagreb, ki je bil dosedaj v II. draginjskem razredu, prevedel v I. razred, kar bi odgovarjalo socialnemu položaju zagrebskega ljudstva. Kakor se čuje, bo v naj-krajšem času prišlo res do izpolnitve njihovih želja.

Zagreb, 14. februarja. r. Akcija za postavi-tev spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju napreduje v hitrem tempu. V nekaj dneh se je vsota dvignila od 5 na 600 tisoč dinarjev. Zagreb, 14. februarja. r. Danes zjutraj je pobegnil iz sodnih zaporov Vid Golovič, ki je bil leta 1928. obsojen na 7 let težke ječe radi ponarejevanja čekov, ki jih je izdal na škodo I. hrvatske hranilnice, Srpske banke in Jugo-slovanske banke.

Split, 14. febr. r. V zadnjem času opažajo tukajšnji industrijski krogi zmanjšanje interesa inozemstva za dalmatinski boksit. Vendar pa upajo, da se bo situacija v kratkem zboljšala.

\* Ta odgovor, ki smo ga napisali takoj po »amopravičbi« »Hrvatska-katolika« v »Novostih« od 2. februarja t. l., objavljamo brez naše krivde šele sedaj. Odgovor ni izgubil med tem časom ničesar na svoji aktualnosti. Opomba uredništva.



## Francoske pomorske zahteve

London, 14. febr. D. Danes dopoldne so imeli dolgo konferenco šefi francoske, angleške in ameriške delegacije o francoski spomenici in o onih znižanjih oboroževanja, do katerih bi bila Francija pripravljena, če se ji za to dajo mednarodnopravne garancije miru. Konferenca je bila odgodena do srede prihodnjega tedna. Tardieu in Briand sta se danes vrnila v Pariz. Tardieu se bo vrnil v London šele tekem prihodnjega tedna. Na konferenci časnikiarjev je izjavil, da mora biti francoska tonaža, ki je bila za l. 1936 že revidirana na manjšo količino 724.000 ton, od katerih bi odpadlo 80.000 ton na stare ladje, za sedaj francoski minimum. Francija nima interesa na tem, do katere številke nameravata izvršiti svojo razorožitev Anglija in Amerika. Francija bi dala na ta svoj program nadaljnje koncesije le v primeru, če se Franciji za to da nadomestilo s pravnimi garancijami. Dal je razumeti, da mu je vseeno, ali hočejo poseči nazaj na ženevski protokol iz l. 1924, kar baže odgovarja MacDonaldovi intenciji in interpretirati, kaj je storiti, če bi kaka država kršila Kellogovo pogodbo, ali pa če se sklene regionalna pogodba med tremi ali štirimi državami. Tardieu je izjavil, da upa, da bo sredi prihodnjega tedna dobil v vladi politična pojasnila. Zeli, da bi bila konferenca končana prvi teden meseca marca.

## Velike priprave za pogreb Nerija

Trst, 14. febr. r. Vse fašistične organizacije se intenzivno pripravljajo za pogreb urednika Nerija. Tajnika Turattija bo zastopal Garelli, član fašističnega direktorija.

Vsi listi pohvalno omenjajo, da je Mussolini razpisal nagrado 100 tisoč lir za onega, ki najde atentatorje.

Trst, 14. febr. r. Stanje ranjenih korektorjev Misorijs in Apolonijs ter uslužbenca Bolleja je dobro. Bollejevo stanje se je bilo večeraj poslabšalo, bil je nanovo operiran in se danes zopet dobro počuti.

Ranjence je obiskal prefekt Porro ter jim javil sklep Mussolinija, ki bo pripomogel, da bodo oblasti kmalu prišle na sled zločincem.

## Sovjeti pripravljali v Atenah nemire

Atene, 14. febr. D. Atenska policija je ob priliki racije proti komunistom aretirala pet oseb. Hišna preiskava je dognala, da so komunisti na povelje Moskve pripravljali v Atenah in Pireju za 28. februar nemire, za 12. marec pa generalno stavko. Našla je tudi šifrirana navodila, ki so bila poslana z Dunaja, in precejšnjo vsoto denarja. Med aretiranimi sta dve osebi, ki sta prišli z Dunaja v Atene z napačnimi češkoslovaškimi in švicarskimi potnimi listi. Policija misli, da je eden izmed njiju neki nemški komunistični državni poslanec, ki svoje ime skriva.

## Ceškoslovaški proračun odobren

Praga, 14. febr. D. Proračunski odbor je danes odobril državni proračun za l. 1930 z vsemi 320 resolucijami. Finančni minister dr. Engliš je izjavil na koncu seje, da je v času dobrih konjunktur nabral rezerve, ki pa se ne bodo porabile za nič drugega, kakor za amortizacijo državnih dolgov. V Haagu naložena reparacijska plačila ne obremenjujejo proračun. Reparaacijska kvota, ki zapade letos, se bo krila iz tekočih dohodkov, če pa bi se pokazale težkoče, ima vlada zagotovljene rezerve. Reparacijsko vprašanje ni v nobeni zvezi z vprašanjem vojnega posojila, ki je juridično in faktično enkrat za vselej rešeno. Na vprašanje, ali je češka valuta za časa kake krize zagotovljena, je izjavil finančni minister, da stoji češkoslovaška valuta tehnično absolutno trdno. Narodna banka razpolaga z zadostnimi sredstvi, da bo mogla držati valuto tudi v času krize.

## Velike demonstracije brezposelnih v Madridu

Madrid, 14. febr. AA. Po madridskih ulicah so bile velike demonstracije brezposelnih. Demonstranti so hoteli vdreti pred kraljevo palačo. Pri tem je prišlo do hudih spopadov s policijo in demonstranti, ki so bili končno razgnani. Na to so se podali demonstranti v predmestja, kjer so izropali več trgovin.

Madrid, 14. febr. D. V Španiji se sedaj vsak dan ponavljajo demonstracije brezposelnih. V glavnem mestu je sedaj 20.000 delavcev brez posla in podpore.

## Tirolski poslanci zahtevajo debato o rimski pogodbi

Dunaj, 14. febr. Prihodnji četrtek se bo v narodnem svetu vršilo prvo čitanje prijateljske in razsodiščne pogodbe z Italijo. Tej seji bo še prisostvoval zvezni kancelar Schober, ki bo potem v petek v spremstvu generalnega tajnika Petra in sekretarja šefa dr. Müllerja odpotoval v Berlin. Vendar ni gotovo, ali bo že pri tej priliki prišlo do debate o avstrijsko-italijanski pogodbi, ki jo zahtevajo tirolski poslanci.

Duna'ska vremenska napoved. Jasno. V severnih Alpah južni vetrovi. V alpskih dolinah pa še hud jutranji mraz.

## Nesoglasja v franc. vladni večini

Proračunska razprava ne bo minila brez pretresljajev

Pariz, 14. febr. AA. »Matin« *javlja o politični situaciji, da je nastal zelo resen spor radi finančnega zakona med vlado in finančno komisijo. Spor je nastal radi zahteve bivših bojnikov, da se jim prizna pokojnina. Vendar obstoja upanje, da se bo ta spor poravnal v toku sestanika, ki ga bo imel predsednik vlade Tardieu prihodnji tork s parlamentarno skupino bivših bojnikov. Drug spor je nastal večeraj glede vprašanja povišanja državnih pokojnin. Proti večeru je finančna komisija odprla vrata za sporazum v toliko, da je pripravljena sprejeti povišanje državnih pokojnin do svote, ki ne bi ogrožala finančnega ravnovesja. »Matin« *dostavlja, da bo z malo hladne krvi in dobre volje prišlo do končnega sporazuma in da bo večina parlamenta kakor doslej ostala zvesta vladi.**

Pariz, 14. februarja. D. Francoskega ministrskega predsednika Tardieua, ki se je danes vrnil v Pariz, čaka zelo zapletena parlamentarna situacija, in sicer radi konfliktov med finančnim ministrom Cheronom in parlamentarno finančno komisijo. Poincare je izjavil že v obširnem članku, katerega je objavil o proračunskem položaju v »Excelsioru«, da je stališče kabineta ogroženo. Ravno tako piše Barthou v »Analihu«, da proračunska razprava ne more miniti brez resnih pretresljajev za kabinet in da mora Tardieu pokazati največjo energijo, da bo svoje nasprotnike držal na vajetih. Najvažnejša točka, proti kateri se upira parlamentarna opozicija, je Cheronova pretirana politika varčevanja.

Pariz, 14. februarja. D. Na današnjo dopoldansko sejo poslanske zbornice je prišlo komaj kakih 20 poslancev k nadaljevanju generalne debate o proračunu. Ko sta bila poklicana dva govornika, ki nista bila prisotna, je minister Cheron ogorčen protestiral proti taki brezbriznosti in izjavil, da bo takoj zahteval besedo, da razloži obširno finančni in proračunski položaj Francije. Če poslanci svojo dolžnost vršijo tako lahkomišelnost, da ne pridejo niti na proračunsko debato, morajo za to pred državo prevzeti popolno odgovornost. Nato je zbežalo iz dvorane še kakih 12 poslancev, tako da se je finančni minister nahajal v dvorani tako rekoč sam s predsednikom poslanske zbornice, ki mu je priporočal, da bi bilo vendarle boljše, če svoj govor odgodi na popoldne.

Cheron se je udal v usodo, vzel svojo mapo in zapustil dvorano. Jasneje se nerazporejen zbornice proti preveč varčnemu finančnemu ministru ni moglo pokazati. Vtis je tak, kakor da je Cheron že sedaj mrtev mož. Tako izjavlja tudi »Paris Midi«, ki zaradi svoje zvestobe vladi že

## Slabi vtisi dr. Schobrovega poseta v Rimu

Dunaj, 14. febr. AA. »Der Abend« *komentira članek lista »Vossische Zeitung« *o potovanju zveznega kancelarja dr. Schobra v Rim in pravi, da so tajne obveze, ki jih je nasproti Mussoliniju vzel nase dr. Schober — po trditvah lista »Vossische Zeitung«, sramota za samega dr. Schobra, za njegovo stranko ter za ves av-**

strijski narod. »Abend« *dalje pravi, da je bil vsem paradam, s katerimi je fašistični poglavar sprejel dr. Schobra, v prvi vrsti smoter, pretvoriti posej dr. Schobra v demonstracijo proti Mali antanti. Dalje pravi list, da je Mussolini storil še eno netaktnost. Sprejel je dr. Schobra v Beški palači, kjer je bilo avstr.-ogr. poslaništvo.*

do dolgo velja kot skoro oficijozni organ, da nepopularnost ne more več biti večja. Možno je, da se ostali kabinet ne strinja s tem slabim vtisom v poslanski zbornici. Zato ne bi bilo pametno, če bi hotel Tardieu delno krizo finančnega ministra razširiti v splošno krizo kabineta. Zelo lahko bi namreč prišlo do tega, da bi bila strmo-glavljena vsa vlada, če bi Cheron zahteval zaupnico in da bi potem prišla na krmilo vlada levica. Delna kriza pa se ne sme nikakor podaljšati. Ali naj pripravi Tardieu finančnega ministra Cheronu k pameti, kakor nekoč pri sestavi velikega milijardnega projekta za zboljšanje kmetijstva, trgovine in industrije, ali pa ga naj pusti popolnoma past.

Na popoldanski seji so se vrstili še nadaljnji govorniki proti finančni politiki Cheronu, pri čemer je večkrat prišlo do viharnih prizorov. Socialist Bedouce je podal historičen pregled o razvoju proračunskega položaja, pri čemer je prišlo do živahnih prerakanj. Govorili so še dalje Delacery, Herriot in Leon Blum, nakar je socialist Renaudel očital finančnemu ministru v Poincarjevem kabinetu nepošteno poslovanje, tako da je prišlo do viharnih prizorov in je moral predsednik sejo prekiniti. Po zopetni otvoritvi je imel finančni minister Cheron poldrugourni govor, v katerem je branil svojo finančno politiko. S spretnim manevriranjem med desnico in levico se je njegov položaj, ki so ga še smatrali za mrtvega moža, nekoliko zboljšal. Cheron je obširno ocenjeval stabilizacijsko delo Poincarjevega kabineta in navdušeno govoril za politiko proračunskih presežkov. Nato je podal nekoliko podatkov o številkah finančnega ministrstva. Ministrski tresor ima pri francoski narodni banki kontokorent v znesku 7.687 milijard, dalje 293 milijonov raznih nakazil na banke, ki še niso vknjižena, potem 10,2 milijarde tujih deviz, tako da znaša z rezervami ves tresor 18 milijard frankov. Ti presežki izhajajo deloma iz nemških reparacijskih plačil, deloma proračunskih presežkov, deloma pa iz operacij finančnega ministrstva. Ob zaključku je naglasil, da se nobena evropska valuta ne more pohvaliti s toliko stabilizacijo, kakor francoski frank. Francoska narodna banka ima 80 odstotkov zlatega kritja. Nobena druga emisijska banka, razen ameriške se ne more pohvaliti s tako sijajno situacijo. Skupno zlato stanje francoske narodne banke znaša 47,83 milijard. Po govoru Cheronu, ki je doživel precejšnje odobravanje, sta kritizirala predsednik in poročevalec komisije Cheronove številke, ki se ne strinjajo s podatki, danimi finančnemu odboru. Končno je bila razprava odgodena na jutri.

## Zaleski odstopi?

Seja poljskega sejma — Nov konflikt med Pilsudskim in Daszynskim

Varšava, 14. febr. D. Zunanji odbor sejma bi se imel večeraj posvetovati o ekspoziji zunanjega ministra Zaleskega, pa se je moral odgoditi, ker zunanji minister ni prišel na sejo. Povabilo so ga zato na prihodnjo sejo. Govorice, da namerava odstopiti radi skrajšanja njegovega proračuna, so s tem zavrnjene, vendar pa se čuje, da bo meseca aprila prevzel važno poslaniško mesto v zapadni Evropi. V posebnem odboru, določenem za preiskavo znanega incidenta, ko je začetkom

jesenske sezi je prišel v sejm neki poljski častnik, je sporočil predsednik odbora, da je prejel od maršala Pilsudskega izjavo, katere pa noče objaviti radi deloma žaljive vsebine. Pristaši Pilsudskega so ostro protestirali in izjavili, da so žaljivi izrazi Pilsudskega samo v opazki, da se je sejmski maršal Daszynski obnašal kot blazen in da se mu očita lažnivost. Predsednik odbora je v protest proti žaljivim izrazom proti sejmskemu maršalu stavil svoje mesto kot predsednik na razpolago, dobil pa je od večine zaupnico.

## Haaški dogovor pred romun. parlamentom

Bukarešt, 14. febr. D. Zunanji minister Mironescu je predložil danes poslanski zbornici in potem senatu svoj ekspozice o rezultatih haaške konference. V začetku svojega govora je omenjal najprej reparacijsko vprašanje s stališča interesov Romunije. Začel je s konferenco v Spaau in končal z drugo haaško konferenco. Naglašal je koristi, ki so zagotovljene Romuniji po Youngovem načrtu. Ravno tako so se dosegle koristi za Romunijo tudi v vzhodnem reparacijskem vprašanju s podporo Anglije in posebno Francije. Minister je odločno demantiral govorce, da je bila Italija v Haagu nasprotnica Romunije.

Italija je tam zavzela Romuniji ugodno stališče in je pomagala tudi pri sporazumni rešitvi spora med Madjarsko in Romunijo. Naglašal je posebno načrt italijanskega delegata Brocchija, na podlagi katerega so se razčistile difference med Madjarsko in Romunijo. Posebno pa je minister naglasil solidarnost male antante, kateri se je zahvaliti za popoln uspeh v Haagu. Na koncu je Mironescu izrazil željo, da bi haaška konferenca pomenila za srednjo Evropo začetek nove epole. Zvečer je sprejel zastopnike domačega in inozemskega tiska, katerim je ponovil najvažnejše dele svojega ekspoziceja.

## Princ Karol bi se rad vrnil

Pariz, 14. febr. D. Kakor poroča »Matin«, je bivši romunski prestolonaslednik Karol v dolgem pismu prosil svojo mater, kraljicovdovo Marijo in mlajšega brata princa, regenta Nikolaja, da bi se smel udeležiti poroke svoje sestre Ileanne z grofom Hochbergom v Bukarešti. Ta prošnja se zdi »Matinu« *nekoliko sumljiva, ker Karol ni prevzel nobene obveznosti, da bo takoj po poroki Romunijo zopet zapustil. Kraljica - vdova, ki je že ob smrti kralja Ferdinanda odrekla pri pogrebu udeležbo Karlu, je tudi danes najodločneje protl novi poroki. Princ Nikolaj pa je neodločen, ker se je že spravil s svojim starejšim bratom.*

Bukarešt, 14. februarja. D. Na željo bivšega prestolonaslednika Karla, da bi se za poroko sestre Ileanne vrnil v Bukarešt, se v Romuniji ne ozira nihče. Odgovor, ki ga bo dala kraljica-vdova in romunska vlada, more biti samo negativen. Lahko je ugotoviti, da imajo v tem vprašanju vse politične stranke soglasno željo, naj princ Karel ne stopi na romunska tla. Kraljica - vdova in princesinja Ileana odpotujeta 20. februarja za mesec dni v Egipt, Palestino in Sirijo.

## Ve hajvej - poslance zopet kitajski

Nanking, 14. febr. AA. Zunanji minister nankinske vlade je izjavil, da je bil podpisan sporazum z angleškim poslanikom, na temelju katerega bo vrnila Anglija Kitajski luko Vejhajvej. Minister je dodal, da bodo kitajski vladi vrnjena vsa ozemlja, ki so v najemu inozemcev.

## Rezultat mednar. drsalne tekme v Štrbskih Plesih razveljavljen

Dunaj, 14. febr. D. Avstrijska drsalna zveza je prejela iz Stockholma brzojavko, da je predsedništvo mednarodne lige za drsanje soglasno sklenilo, da se evropsko prvenstvo za drsanje v Štrbskih Plesih razveljavi radi napačnega razsodnika. Obenem je bila avstrijska zveza obveščena, da se nova tekma vrši 16. marca v Berlinu.

## Krvavi politični boji v Argentini

Buenos Aires, 14. febr. AA. Pri Lincolnu je prišlo do krvavega spopada med konservativci in radikali. Ubiti sta bili dve osebi in 20 ljudi je bilo ranjenih. Težko ranjena sta bila med drugimi tudi dva poslanca.

## Tajinstven umor v Varšavi

Varšava, 14. febr. D. Tajinstvene govorce se čujejo radi umora nekega Franca Siczko, katerega pogreb se je izvršil s posebnimi ceremonijami njegovih prijateljev in pod strogim varstvom policije. Opozicijski listi z desne in leve strani trdijo, da je umorjenec pripadal tajni maščevalni družbi in da se je v zadnjih letih udeleževal napadov na več

## Moža zastrupila

Dunaj, 14. febr. D. Cisto po madjarskem vzorcu je 28-letna Alojzija Gschrepl iz Gross St. Florian zastrupila svojega 51-letnega moža z arzenikom, katerega mu je primešala v mošt. Zena, ki je 23 let mlajša, je svojega moža, kateri se je vrnil iz vojne z živčno boleznijo, goljufala že kmalu po poroki, radi česar jo je mož spodil iz hiše. Zmisli si je hudoben načrt, kazala je sočustvovanje z možem in ga večkrat obiskala ter mu vedno prigovarjala, da bi vsaj pri njej jedel. Dne 11. febr. mu je prinesla kosilo. Po kosilu pa mu je dala kozarec mošta, tako da je še pred večerjo umrl. Zena je bila aretirana in je priznala svoje dejanje.

## Z mazilom za lase se zastrupili

Madrid, 14. febr. AA. V Granadi je večeraj umrlo pet otrok, 16 pa jih je nevarno zbolelo. Otroci so se zastrupili z nekim sredstvom za mazanje las, v katerem je bil strup.

## Belgrajske vesti

Belgrad, 14. febr. r. Danes popoldne ob šestih je bil dr. Mahnik sprejet v avdienco na dvoru.

Belgrad, 14. februarja. AA. Ravnatelj na srednji tehniški šoli v Ljubljani Josip Reisner je napredoval v 3 a/l.

## Občni zbor »Pomoči«

Ljubljana, 14. febr. Danes se je vršil občni zbor trgovskega dobredelnega društva »Pomoči«, ki ga je vodil društveni predsednik A. Kregar. Uvodoma je pozdravil navzočega zastopnika Zveze trgovskih gremijev podpredsednika Josipa Kavčiča, zastopnika društva trgovskih potnikov načelnika Kreka ter se spomnil vseh umrlih članov. Letos stopa društvo, ki je doslej delovalo v okvirju pravil Gremija trgovcev za Ljubljano, v tretje poslovno leto. Sedaj so sestavljena nova pravila v smislu zakona iz leta 1882, ki ga je kraljevska banska uprava odobrila novembra meseca 1929.

V smislu odloka banske uprave je sedanjí občni zbor ustanoven. Iz tajniškega poročila, katerega je podal Lojze Schmidt, posnemamo, da je imelo društvo koncem leta 1929. 1041 članov in je bilo izplačanih 141 posmrtnin.

Poročilo o računskem zaključku za l. 1929, ki izkazuje za lansko leto 294.000 Din dohodkov in 115.700 Din premoženja, je podal g. Zeleznikor. Sprejet je bil proračun za leto 1930. kakor tudi nova pravila z nekaterimi manjšimi spremembami. Nato je bil v smislu novih pravil izvoljen upravni in nadzorni odbor, setoječ prvi iz 18, drugi pa iz 5 članov.

# BOCK-PIVO

izborne predvojni kalovosti izdaja od 15. februarja 1930 naprej

D. D. PIVOVARNE  
„UNION“ - MARIBOR